ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 6ης Δεκεμβρίου 2001 *

Στην υπόθεση C-373/99,

Ελληνική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον Β. Κοντόλαιμο και τον Ι.-Κ. Χαλκιά, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τη Μ. Κοντού-Durande, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο τη μερική ακύρωση της αποφάσεως 1999/596/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 1999, για τροποποίηση της απόφασης 1999/187/ΕΚ σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών των κρατών μελών στο πλαίσιο των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995 (ΕΕ L 226, σ. 26),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, S. von Bahr, D. A. O. Edward, A. La Pergola και L. Sevón (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Tizzano
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαΐου 2001,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Ιουλίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Οκτωβρίου 1999, η Ελληνική Δημοκρατία ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ, τη μερική ακύρωση της αποφάσεως 1999/596/ΕΚ της Επιτροπής, της 28ης Ιουλίου 1999, για τροποποίηση της απόφασης 1999/187/ΕΚ σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών

των κρατών μελών στο πλαίσιο των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995 (ΕΕ L 226, σ. 26).

2 Με την προσφυγή της η Ελληνική Δημοκρατία ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως 1999/596, καθόσον με την απόφαση αυτή το ΕΓΤΠΕ δεν επιβαρύνεται με τα ακόλουθα ποσά:

— για τις αροτραίες καλλιέργειες: 2 281 284 896 δρχ. (λόγω ελλείψεων του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου) και 2 333 442 867 δρχ. (λόγω παρακρατήσεως μέρους του ποσού των ενισχύσεων για διοικητικά έξοδα)·

— για τα οπωροκηπευτικά: 6 276 374 640 δρχ. (λόγω προβλημάτων σχετικά με τις οργανώσεις παραγωγών και τη χρηματοδοτική αντιστάθμιση των αποσύρσεων από την αγορά) και 816 097 399 δρχ. (λόγω προβλημάτων σχετικά με τη δωρεάν διανομή των αποσυρθέντων από την αγορά προϊόντων)·

— για το ελαιόλαδο: 6 039 930 084 δρχ. (λόγω προβλημάτων σχετικά με την ενίσχυση στην παραγωγή) και 4 140 575 078 δρχ. (λόγω προβλημάτων σχετικά με την ενίσχυση στην κατανάλωση)·

— για το βαμβάκι: 983 748 583 δρχ. (λόγω προβλημάτων σχετικά με την ενίσχυση στην παραγωγή) και

— για το βόειο κρέας: 230 000 000 δρχ. (λόγω παρακρατήσεως μέρους του ποσού των πριμοδοτήσεων για διοικητικά έξοδα).

3 Οι λόγοι των κατ' αυτόν τον τρόπο επιβληθεισών δημοσιονομικών διορθώσεων εκτίθενται στη συνοπτική έκθεση VI/6462/98, της 12ης Ιανουαρίου 1999, σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995 (στο εξής: συνοπτική έκθεση του 1995), και στο συμπλήρωμα της εκθέσεως αυτής, της 7ης Ιουνίου 1999 (στο εξής: συμπλήρωμα της συνοπτικής εκθέσεως του 1995).

4 Με διάταξη της 8ης Μαρτίου 2001 (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή), το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη, καθόσον με αυτή ζητήθηκε η ακύρωση της αποφάσεως 1999/596 για τον λόγο ότι η απόφαση αυτή επιβάλλει στην Ελληνική Δημοκρατία δημοσιονομικές διορθώσεις για το ελαιόλαδο, λόγω προβλημάτων σχετικά με τις ενισχύσεις στην παραγωγή και την κατανάλωση, για το βαμβάκι, λόγω προβλημάτων σχετικά με την ενίσχυση στην παραγωγή, και για το βόειο κρέας, λόγω παρακρατήσεως μέρους του ποσού των πριμοδοτήσεων για διοικητικά έξοδα.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της εκθέσεως Belle και τα καθήκοντα της Επιτροπής και των κρατών μελών, αντίστοιχα, ως προς την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ

5 Η έκθεση Belle της Επιτροπής (έγγραφο VI/216/93 της 1ης Ιουνίου 1993) καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ακολουθούνται όταν παρίσταται ανάγκη επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων κατά κράτους μέλους.

6 Παράλληλα προς τις τρεις κύριες τεχνικές υπολογισμού, η έκθεση Belle προβλέπει, για τις δύσκολες περιπτώσεις, τρεις κατηγορίες κατ' αποκοπήν διορθώσεων:

«Α. 2 % της δαπάνης, όταν η έλλειψη παρατηρείται μόνο σε ορισμένα τμήματα του συστήματος ελέγχου μικρότερης σημασίας ή στην εφαρμογή των ελέγχων που

δεν είναι βασικοί για την εξασφάλιση της κανονικότητας των δαπανών, κατά τρόπο που μπορεί εύλογα να συναχθεί ότι ο κίνδυνος απώλειας για το ΕΓΤΠΕ ήταν ασήμαντος.

Β. 5 % της δαπάνης, όταν η έλλειψη αφορά σημαντικά στοιχεία του συστήματος ελέγχου ή την εκτέλεση των ελέγχων οι οποίοι παίζουν σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση της κανονικότητας της δαπάνης, κατά τρόπο που μπορεί εύλογα να συναχθεί ότι ο κίνδυνος απωλείας για το ΕΓΤΠΕ ήταν σημαντικός.

Γ. 10 % της δαπάνης, όταν η έλλειψη σχετίζεται με το σύνολο ή με τα θεμελιώδη στοιχεία του συστήματος ελέγχου ή με την εφαρμογή των ελέγχων που είναι ουσιώδεις για την εξασφάλιση της κανονικότητας της δαπάνης, κατά τρόπο που μπορεί εύλογα να συναχθεί ότι υπήρχε υψηλός κίνδυνος εκτεταμένης απωλείας για το ΕΓΤΠΕ.»

7 Επιπλέον, η εν λόγω έκθεση υπενθυμίζει ότι είναι δυνατή η απόρριψη του συνόλου της δαπάνης και ότι, ως εκ τούτου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο ένα υψηλότερο ποσοστό διορθώσεως.

8 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, το ΕΓΤΠΕ χρηματοδοτεί μόνον τις παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών (βλ. απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1999, C-253/97, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-7529, σκέψη 6).

9 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93), που καθορίζει τις αρχές βάσει των οποίων η Κοινότητα και τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την ορθή εφαρμογή των κοινοτικών απο-

φάσεων περί παρεμβάσεως στον γεωργικό τομέα χρηματοδοτούμενης από το ΕΓΤΠΕ καθώς και την καταπολέμηση απάτης και παρατυπιών σε σχέση με τις πράξεις αυτές, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία προκειμένου να βεβαιώνονται για το αληθές και το νομότυπο των χρηματοδοτούμενων από το ΕΓΤΠΕ πράξεων, να προλαμβάνουν και να διώκουν τις παρανομίες και να ανακτούν τα ποσά που χάνονται λόγω παρατυπιών ή αμελειών, και τούτο έστω και αν η ειδική κοινοτική πράξη δεν προβλέπει ρητώς τη λήψη συγκεκριμένου μέτρου ελέγχου (βλ. αποφάσεις της 6ης Μαΐου 1982, 146/81, 192/81 και 193/81, BayWa κ.λπ., Συλλογή 1982, σ. 1503, σκέψη 13· απόφαση της 12ης Ιουνίου 1990, C-8/88, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2321, σκέψεις 16 και 17, και της 19ης Νοεμβρίου 1998, C-235/97, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-7555, σκέψη 45).

10 Στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει την παραβίαση των κανόνων της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υποχρεούται να δικαιολογεί την απόφασή της με την οποία διαπιστώνει την έλλειψη ελέγχων ή την ανεπάρκεια των ελέγχων που θέσπισε το οικείο κράτος μέλος (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2001, C-247/98, Ελλάδα κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-1, σκέψη 7, και παρατιθέμενη νομολογία).

11 Ωστόσο, η Επιτροπή υποχρεούται όχι να αποδεικνύει κατά τρόπο εξαντλητικό την ανεπάρκεια των διεξαχθέντων από τις εθνικές διοικητικές αρχές ελέγχων ή την αντικανονικότητα των εκ μέρους τους διαβιβασθέντων στοιχείων, αλλά να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία για τις σοβαρές και εύλογες αμφιβολίες της έναντι των εν λόγω ελέγχων ή των εν λόγω στοιχείων (βλ. αποφάσεις της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-54/95, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-35, σκέψη 35, της 22ας Απριλίου 1999, C-28/94, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-1973, σκέψη 40, και προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 8).

12 Ο εν λόγω μετριασμός της απαιτήσεως αποδείξεως εκ μέρους της Επιτροπής εξηγείται από το γεγονός ότι το κράτος μέλος είναι αυτό που έχει περισσότερες δυνατότητες να συλλέξει και να επαληθεύσει τα αναγκαία στοιχεία για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ και σ' αυτό εναπόκειται, συνεπώς, να προσκομίσει την πλέον λεπτομερή και πλήρη απόδειξη του υποστατού των ελέγχων ή του αληθούς των στοιχείων του και, ενδεχομένως, της ανακρίβειας των υπολογισμών της Επιτροπής (προπαρατεθείσες αποφάσεις της 21ης Ιανουαρίου 1999, Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 35, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, σκέψη 41, και Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 9).

13 Πρέπει να υπομνησθεί επίσης ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι οι έλεγχοι που διεξήγαγε το κράτος μέλος στο πλαίσιο της εφαρμογής των κανόνων λειτουργίας του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, είναι ανύπαρκτοι ή ανεπαρκείς, το κράτος μέλος αυτό δεν μπορεί να ανατρέψει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής παρά μόνον εφόσον στηρίξει τους δικούς του ισχυρισμούς σε στοιχεία αποδεικνύοντα την ύπαρξη ενός αξιόπιστου και ευρύθμως λειτουργούντος συστήματος ελέγχου (προπαρατεθείσα απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψη 7).

Επί των διορθώσεων στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών

Επί των ελλείψεων του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου

Συνοπτική έκθεση

14 Από τη συνοπτική έκθεση του 1995 προκύπτει ότι, κατόπιν των διαπιστώσεων κατά τις αποστολές ελέγχου το 1993 και το 1994, η Επιτροπή ζήτησε από την Ελληνική Δημοκρατία να αυξήσει, από το 1994, το ελάχιστο ποσοστό των επιτόπιων ελέγχων από 5 σε 10 % και ότι, παρά την αύξησή του, το ποσοστό ανήλθε μόνο σε 9,3 %.

15 Εξάλλου, προκύπτει ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής είχαν επίγνωση, αφενός, των ειδικών δυσχερειών που αντιμετωπίζει η Ελληνική Δημοκρατία καθότι δεν υφίσταται παντού κτηματολόγιο και, αφετέρου, του γεγονότος ότι η οριστική θέση σε εφαρμογή του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (στο εξής: ολοκληρωμένο σύστημα) που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1992, για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 355, σ. 1), έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1997. Ωστόσο, οι υπηρεσίες αυτές έκριναν ότι ορισμένες από τις διαπιστωθείσες ελλείψεις δεν ήταν εν πάση περιπτώσει παραδεκτές. Αυτό ίσχυε, κατ' αρχάς, για τα

συστήματα που αφορούσαν την ανάλυση κινδύνων κατά την επιλογή των εκμεταλλεύσεων που έπρεπε να ελεγχθούν επιτόπου, τα οποία δεν ήταν σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3887/92 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 1992, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 391, σ. 36). Ακολούθως, σημειώθηκαν προβλήματα αποδείξεως όσον αφορά τον αριθμό των πραγματοποιηθέντων ελέγχων, λόγω του ότι δεν τηρήθηκε πίνακας διεξαγωγής. Ακόμη, επειδή οι περιφερειακές διευθύνσεις δεν είχαν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων των ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών (στο εξής: ΕΓΣ), δεν μπορούσαν να εποπτεύουν τις εργασίες των ενώσεων αυτών, οι οποίες διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στη διαχείριση των άμεσων ενισχύσεων για τις αροτραίες καλλιέργειες. Τέλος, οι διοικητικοί έλεγχοι ήταν ανεπαρκείς, καθόσον, αφενός, οι έλεγχοι διασταυρώσεως των στοιχείων πραγματοποιήθηκαν μόνο μετά τις πληρωμές των κοινοτικών ενισχύσεων και, αφετέρου, οι περιφερειακές διευθύνσεις δεν έχουν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου συστήματος.

16 Οι ελλείψεις αυτές αφορούσαν αμέσως εφαρμοστέα στοιχεία του συστήματος ελέγχου, αναγκαία για την αποτελεσματική διαχείριση ενός κοινοτικού μέτρου. Έτσι εξέθεσαν την κοινοτική χρηματοδότηση σε κίνδυνο.

17 Για τη δημοσιονομική διόρθωση ύψους 2 % επί του συνολικού ποσού των δαπανών που δήλωσε η Ελληνική Δημοκρατία, όσον αφορά τις αροτραίες καλλιέργειες για το οικονομικό έτος 1995, ελήφθη υπόψη το γεγονός ότι, παρά τις σημαντικές ελλείψεις που διαπιστώθηκαν σε επίπεδο ολοκληρωμένου ελέγχου κατά τους επιτόπιους ελέγχους που πραγματοποίησε η Επιτροπή στη διάρκεια των αποστολών της στην Ελλάδα, δεν επισημάνθηκαν σημαντικά προβλήματα και το ποσοστό των επιτόπιων ελέγχων από τις αρμόδιες εθνικές αρχές αυξήθηκε από 5 σε 9,3 %.

18 Σύμφωνα με το συμπλήρωμα της συνοπτικής εκθέσεως του 1995, το όργανο συνδιαλλαγής, που συστάθηκε με την απόφαση 94/442/ΕΚ της Επιτροπής, της 1ης Ιουλίου 1994, σχετικά με τη θέσπιση διαδικασίας συμβιβασμού στο πλαίσιο της εκκαθάρισης των λογαριασμών του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατο-

λισμού και Εγγυήσεως (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ L 182, σ. 45), διαπίστωσε ότι δεν υφίσταντο επαρκή στοιχεία για να θέσουν υπό αμφισβήτηση την πρόταση κατ' αποκοπήν δημοσιονομικής διορθώσεως, το ανώτατο ποσοστό της οποίας ανέρχεται κανονικά σε 2 %.

Επιχειρήματα των διαδίκων

19 Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διόρθωση ύψους 2 % σχετικά με τις αροτραίες καλλιέργειες είναι αδικαιολόγητη και στηρίζεται σε εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, δεδομένου ότι ουδέν σημαντικό πρόβλημα διαπιστώθηκε και οι ελληνικές αρχές κατέβαλαν και καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για τη βελτίωση του συστήματος και την αντιμετώπιση των ελλείψεων.

20 Συναφώς, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η περίοδος εμπορίας 1994/1995 αποτελούσε μεταβατική περίοδο για την εφαρμογή του ολοκληρωμένου συστήματος, που προβλεπόταν να τεθεί πλήρως σε εφαρμογή μόλις την 1η Ιανουαρίου 1997. Σύμφωνα με την Ελληνική Κυβέρνηση, η Επιτροπή όφειλε επίσης να λάβει υπόψη της τις ειδικές δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν κατά την εφαρμογή του συστήματος αυτού, λόγω ιδιαιτεροτήτων όπως η έλλειψη κτηματολογίου στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας, ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός παραγωγών, ήτοι περίπου 300 000, και ο ακόμη μεγαλύτερος αριθμός δηλωμένων αγροτεμαχίων.

21 Όσον αφορά τους επιτόπιους ελέγχους, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, από το 1995, το δείγμα εξάγεται μηχανογραφικά από την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας. Ένα ειδικό πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη του ένα πλήθος στοιχείων που αφορούν τον καθορισμό της επικινδυνότητας κάθε εκμεταλλεύσεως. Η επιλογή του δείγματος γίνεται με βάση τους πίνακες που καταρτίζονται. Όσον αφορά το ποσοστό των επιτόπιων ελέγχων, η Ελληνική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η αύξηση από 5 σε 9,3 % πρέπει να θεωρηθεί ικανοποιητική.

22 Όσον αφορά τη διεξαγωγή των διοικητικών ελέγχων διασταυρώσεως των στοιχείων, η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι τέθηκε σε εφαρμογή πρόγραμμα διοικητικών ελέγχων. Το πρόγραμμα αυτό περιελάμβανε τον έλεγχο των στοιχείων των αιτήσεων, τη δημόσια ανακοίνωσή τους, τη λήψη και εξέταση ενστάσεων, καθώς και την κατά το δυνατό διασταύρωση των στοιχείων των εκτάσεων και καλλιεργειών και κάθε άλλου στοιχείου που κρινόταν σκόπιμο.

23 Σχετικά με την επίβλεψη των ΕΓΣ, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι υφίσταται συνεργασία μεταξύ αυτών και του Υπουργείου Γεωργίας όσον αφορά τη διαδικασία παραλαβής, καταχωρίσεως και επεξεργασίας των αιτήσεων καθώς και την καταβολή των ενισχύσεων στους παραγωγούς. Το εν λόγω υπουργείο εποπτεύει όλες τις ανωτέρω διαδικασίες.

24 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η επίδικη διόρθωση δεν οφείλεται στη μη εφαρμογή του ολοκληρωμένου συστήματος, αλλά στις αδυναμίες που αφορούν άμεσα το σύστημα ελέγχου και την αναποτελεσματικότητα των ελληνικών αρχών ως προς τη διαχείριση των κοινοτικών ενισχύσεων.

25 Επεξηγώντας τις διαπιστώσεις που περιέχει η συνοπτική έκθεση του 1995, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά τη διάρκεια αποστολών που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, διαπιστώθηκε, πρώτον, ότι η επιλογή των φακέλων ενόψει της διεξαγωγής επιτόπιων ελέγχων εστερείτο μεθόδου και διαφάνειας. Επιπλέον, παρατηρήθηκε σε όλη την Ελλάδα έλλειψη μεθόδου αναλύσεως των κινδύνων, κατά παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 4, του κανονισμού 3887/92. Δεύτερον, όσον αφορά τους διοικητικούς ελέγχους, οι έλεγχοι διασταυρώσεως των στοιχείων μέσω βάσεως δεδομένων δεν μπόρεσαν να πραγματοποιηθούν πριν από τις πληρωμές των κοινοτικών ενισχύσεων και, μολονότι οι περιφερειακές διευθύνσεις του Υπουργείου Γεωργίας έχουν, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ορισμένα καθήκοντα επιτήρησης, στην πράξη δεν τα άσκησαν. Τρίτον, οι ΕΓΣ ασκούν καθήκοντα γενικού συμφέροντος, χωρίς ωστόσο οι εργασίες τους να ελέγχονται στην ουσία από τις περιφερειακές διευθύνσεις του Υπουργείου Γεωργίας.

26 Μολονότι τα κενά του συστήματος ελέγχου μπορούν δικαιολογημένα να δημιουργήσουν αμφιβολίες σχετικά με την κανονικότητα των πληρωμών και δικαιολογούν διόρθωση ύψους τουλάχιστον 5 %, οι υπηρεσίες της Επιτροπής αποφάσισαν, για τους λόγους που εκτίθενται στη συνοπτική έκθεση του 1995, να εφαρμόσουν κατ' αποκοπή διόρθωση ύψους μόνο 2 %.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

27 Όσον αφορά το επιχείρημα της Ελληνικής Κυβερνήσεως που αφορά τη μεταβατική περίοδο για την εφαρμογή του ολοκληρωμένου συστήματος, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως τόνισε η Επιτροπή και όπως προκύπτει επίσης από τη συνοπτική έκθεση του 1995, η διόρθωση που επιβλήθηκε με την απόφαση 1999/596 δεν στηρίζεται στη μη εφαρμογή του ολοκληρωμένου συστήματος, αλλά σε αδυναμίες που επηρεάζουν ευθέως το σύστημα ελέγχου και στην αναποτελεσματικότητα της διαχειρίσεως των κοινοτικών ενισχύσεων από τις ελληνικές αρχές.

28 Συγκεκριμένα, όπως διαπίστωσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 84 των προτάσεών του, από το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού 3887/92 που, σύμφωνα με το άρθρο 19 του κανονισμού αυτού, αρχίζει να εφαρμόζεται από την 1η Φεβρουαρίου 1993, προκύπτει ότι, εν αναμονή της πλήρους εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος, κάθε κράτος μέλος έπρεπε να λάβει «τα αναγκαία μέτρα ώστε να εφαρμόσει μέτρα διαχείρισης και ελέγχου που να διασφαλίζουν την τήρηση των όρων που προβλέπονται για τη χορήγηση των σχετικών ενισχύσεων».

29 Όσον αφορά τα επιχειρήματα που προέβαλε η Ελληνική Κυβέρνηση για να αποδείξει ότι το σύστημα ελέγχου ήταν αξιόπιστο όσον αφορά τους επιτόπιους ελέγχους, τη διεξαγωγή των διοικητικών ελέγχων διασταυρώσεως των στοιχείων και την εποπτεία των ΕΓΣ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σε αντίθεση προς ό,τι απαιτεί η νομολογία που παρατέθηκε στις σκέψεις 12 και 13 της παρούσας αποφάσεως, η εν λόγω κυβέρνηση δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση την ακρίβεια των διαπιστώσεων της Επιτροπής.

30 Όσον αφορά τα επιχειρήματα ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη διάφορες ελαφρυντικές περιστάσεις, όπως το γεγονός ότι δεν διαπιστώθηκε κανένα σημαντικό πρόβλημα, τις προσπάθειες των ελληνικών αρχών για τη βελτίωση του συστήματος και τις ειδικές δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν κατά την εφαρμογή του ολοκληρωμένου συστήματος στην Ελλάδα, αρκεί η διαπίστωση, αφενός, ότι οι περιστάσεις αυτές μνημονεύονται ρητά στη συνοπτική έκθεση του 1995 και, αφετέρου, ότι από την έκθεση αυτή προκύπτει ότι η Επιτροπή, ορίζοντας τον κατ' αποκοπή συντελεστή διορθώσεως στο 2 %, έλαβε υπόψη τους παράγοντες αυτούς.

31 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η Ελληνική Κυβέρνηση κατά της δημοσιονομικής διορθώσεως που επιβλήθηκε για τις ελλείψεις του ολοκληρωμένου συστήματος δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

Επί της παρακρατήσεως μέρους του ποσού των ενισχύσεων για διοικητικά έξοδα

Συνοπτική έκθεση

32 Από τη συνοπτική έκθεση του 1995 προκύπτει ότι, στην Ελλάδα, οι ΕΓΣ εμπλέκονται υποχρεωτικά στη διαχείριση και στην πληρωμή των αντισταθμιστικών ενισχύσεων στο πλαίσιο των αροτραίων καλλιεργειών, δεδομένου ότι είναι επιφορτισμένες με τη μηχανογραφημένη επεξεργασία των αιτήσεων καθώς και με την εκτέλεση των πληρωμών σε όλους τους δικαιούχους, ανεξαρτήτως του αν είναι μέλη των ΕΓΣ ή όχι. Δυνάμει κρατικής συμφωνίας, οι ΕΓΣ παρακρατούν για την κάλυψη των εξόδων το 2 % περίπου του ποσού των ενισχύσεων, πρακτική που αντιβαίνει στο άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1765/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων

καλλιεργειών (ΕΕ L 181, σ. 12), και στο άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού 729/70, σύμφωνα με τα οποία πρέπει να καταβάλλεται στους δικαιούχους το συνολικό ποσό των ενισχύσεων.

33 Σύμφωνα με το συμπλήρωμα της συνοπτικής εκθέσεως του 1995, το όργανο συνδιαλλαγής διαπίστωσε ότι είχε ήδη εξετάσει τα οικεία ζητήματα στο πλαίσιο των προηγούμενων διαδικασιών συνδιαλλαγής, ότι η παρούσα περίπτωση δεν παρουσίαζε κανένα νέο στοιχείο και ότι η θέση των υπηρεσιών της Επιτροπής του φαινόταν δικαιολογημένη.

Επιχειρήματα των διαδίκων

34 Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι παρακρατήσεις για διοικητικά έξοδα αποτελούν οικειοθελείς παρακρατήσεις που δεν εφαρμόζονται σε όλους τους παραγωγούς. Από το 1993, οι εν λόγω παρακρατήσεις δεν γίνονται πλέον βάσει του άρθρου 2 του ελληνικού νόμου 1409/83, ο οποίος προέβλεπε τη δυνατότητα παρακρατήσεως 2 % επί των ενισχύσεων. Ο νόμος αυτός καταργήθηκε το 1992, κατόπιν της μεταρρυθμίσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, λόγω της υπεροχής της κοινοτικής νομοθεσίας. Οι οικείες παρακρατήσεις απορρέουν στην πραγματικότητα από συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ των ΕΓΣ και των μελών τους. Δεν έχουν ως σκοπό την κάλυψη δαπανών λειτουργίας ή άλλων εξόδων που απαιτούνται για την πληρωμή των πριμοδοτήσεων, αλλά καλύπτουν γενικότερες εξυπηρετήσεις που παρέχουν οι ΕΓΣ. Περαιτέρω, δεδομένης της ανεξάρτητης από το κράτος νομικής προσωπικότητας των ΕΓΣ, η Ελληνική Δημοκρατία δεν μπορεί να παρεμβαίνει στις συμφωνίες μεταξύ των ΕΓΣ και των μελών τους. Επομένως, η δημοσιονομική διόρθωση στηρίζεται σε εσφαλμένη εκτίμηση της φύσεως των παρακρατήσεων που εφαρμόσθηκαν.

35 Επικουρικώς, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, εφόσον οι εφαρμοσθείσες παρακρατήσεις ποίκιλλαν από 0,5 έως 2 %, η διόρθωση έπρεπε να καθοριστεί στο 1,25 %, ήτοι στον μέσο όρο των δύο αυτών συντελεστών.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

36 Όσον αφορά το επιχείρημα που η Ελληνική Δημοκρατία αντλεί από τον οικειοθελή χαρακτήρα των παρακρατήσεων και από το γεγονός ότι αυτές δεν εφαρμόζονται σε όλους τους παραγωγούς, επιβάλλεται, αφενός, η διαπίστωση ότι η εθνική νομοθεσία που ίσχυε κατά το οικονομικό έτος 1995 επέτρεπε την επιβολή των εν λόγω παρακρατήσεων. Συγκεκριμένα, όπως διαπίστωσε το Δικαστήριο με τη σκέψη 18 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Ελλάδα κατά Επιτροπής, το άρθρο 2 του νόμου 1409/83 καταργήθηκε μόλις την 1η Δεκεμβρίου 1997 με τον νόμο 2538/97.

37 Αφετέρου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως η Ελληνική Κυβέρνηση παραδέχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι επίδικες παρακρατήσεις εφαρμόζονταν και κατά την καταβολή των ενισχύσεων στους παραγωγούς που δεν ήταν μέλη των ΕΓΣ. Εφόσον, όμως, οι παραγωγοί αυτοί δεν ήταν συμβαλλόμενα μέρη στις συμφωνίες που είχαν συναφθεί μεταξύ των ΕΓΣ και των μελών τους, οι επιβληθείσες σ' αυτούς παρακρατήσεις δεν μπορούσαν να απορρέουν από τις εν λόγω συμφωνίες.

38 Συνεπώς, ούτε αυτό το επιχείρημα της Ελληνικής Κυβενρήσεως μπορεί να γίνει δεκτό.

39 Ως προς το ύψος της δημοσιονομικής διορθώσεως, από τα πρακτικά των γενικών συνελεύσεων των ΕΓΣ, που επισυνάπτονται στο δικόγραφο της προσφυγής, προκύπτει ότι ο συντελεστής της παρακρατήσεως που εφάρμοζαν οι ΕΓΣ ουδέποτε ήταν χαμηλότερος του 2 %. Υπό τις συνθήκες αυτές, εφόσον η Ελληνική Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι ο συντελεστής των παρακρατήσεων μπορούσε να είναι χαμηλότερος από τον εν λόγω διορθωτικό συντελεστή, το δεύτερο αυτό επιχείρημα πρέπει επίσης να απορριφθεί.

40 Δεδομένου ότι κανένα από τα επιχειρήματα της Ελληνικής Κυβερνήσεως κατά των διορθώσεων που επέβαλε η Επιτροπή στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών δεν έγινε δεκτό, οι διορθώσεις αυτές δεν μπορούν να αμφισβητηθούν.

Επί των διορθώσεων στον τομέα των οπωροκηπευτικών

Επί των προβλημάτων σχετικά με τις οργανώσεις των παραγωγών και τη χρηματοδοτική αντιστάθμιση των αποσύρσεων από την αγορά

Συνοπτική έκθεση

41 Από τη συνοπτική έκθεση του 1995 προκύπτει ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής έκριναν ότι, για το οικονομικό έτος 1995, έπρεπε να επιβληθεί ανάλογη διόρθωση με αυτή που επιβλήθηκε για το οικονομικό έτος 1994, ήτοι, αφενός, διόρθωση 10 % επί του συνόλου των ποσών που δηλώθηκαν για τα νεκταρίνια και τα εσπεριδοειδή και, αφετέρου, διόρθωση 20 % επί των ποσών που δηλώθηκαν για τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια στον Νομό Πέλλας. Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες αυτές έκριναν ότι, για το οικονομικό έτος 1995, εξακολουθούσαν να ισχύουν οι λόγοι που εκτέθηκαν στη συνοπτική έκθεση VI/7421/97, της 8ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1994 (στο εξής: συνοπτική έκθεση του 1994).

42 Συναφώς, από τη συνοπτική έκθεση του 1994 προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια διαφόρων επιθεωρήσεων που πραγματοποίησε το ΕΓΤΠΕ στην Ελλάδα, διαπιστώθηκαν διάφορες αδυναμίες του συστήματος ελέγχου και διαχείρισης των χρηματοδοτικών αντισταθμίσεων που χορηγήθηκαν στις οργανώσεις παραγωγών οπωροκηπευτικών.

43 Συγκεκριμένα, όσον αφορά τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια, στο πλαίσιο ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν στη Μακεδονία τον Αύγουστο του 1994 και τον Αύγουστο του 1995, διαπιστώθηκε, μεταξύ άλλων, ότι είχαν αναγνωριστεί οργανώσεις οι οποίες δεν διέθεταν τις απαιτούμενες τεχνικές εγκαταστάσεις για την εμπορία της παραγωγής των μελών τους, ότι καμία από τις επιθεωρηθείσες ενώσεις δεν διέθετε ταμείο παρεμβάσεως και ότι ο συντελεστής που είχε χρησιμοποιηθεί για τον καθορισμό της τιμής αποσύρσεως των εν λόγω οπωρών ήταν εσφαλμένος.

44 Το επόμενο έτος πραγματοποιήθηκε νέα επιθεώρηση στους Νομούς Πέλλας και Ημαθίας, σε ορισμένες οργανώσεις παραγωγών οι οποίες δεν είχαν αρχικά αναγνωριστεί. Από την επιθεώρηση αυτή προέκυψε ότι η διαδικασία της επανεξετάσεως εκ μέρους των ελληνικών αρχών μπορούσε να θεωρηθεί σε γενικές γραμμές ικανοποιητική για την Ημαθία, αλλά στην Πέλλα πολλές οργανώσεις δεν έπρεπε να είχαν αναγνωριστεί λόγω της ανεπάρκειας των τεχνικών τους εγκαταστάσεων.

45 Όσον αφορά τα εσπεριδοειδή, η συνοπτική έκθεση του 1994 καταλήγει ότι το ελληνικό σύστημα διαχειρίσεως και ελέγχου των διαδικασιών αναγνωρίσεως των οργανώσεων παραγωγών εμφανίζει πολλά σοβαρά κενά. Περαιτέρω, η επιθεώρηση μιας μεγάλης οργανώσεως στον Νομό Άρτας, για την οποία το Ελεγκτικό Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είχε ασκήσει κριτική, κατέδειξε ορισμένες παρατυπίες.

46 Σύμφωνα με το συμπλήρωμα της συνοπτικής εκθέσεως του 1995, οι υπηρεσίες της Επιτροπής κατέληξαν ότι η διόρθωση που προτάθηκε για το οικονομικό έτος 1995, όσον αφορά τις αποσύρσεις από την αγορά κατά την περίοδο εμπορίας 1994/1995 και τις προηγούμενες περιόδους, ήταν δικαιολογημένη λόγω της σοβαρότητας των κενών που διαπιστώθηκαν σε αρκετούς ελέγχους.

47 Το όργανο συνδιαλλαγής έκρινε ότι ορισμένες βελτιώσεις στον τομέα του ελέγχου είχαν αναμφισβήτητα σημαντική επίδραση στη διάρκεια της περιόδου εμπορίας 1995 και διαπίστωσε ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής αρνήθηκαν να λάβουν υπόψη τις

βελτιώσεις αυτές. Σύμφωνα με το συμπλήρωμα της συνοπτικής εκθέσεως του 1995, οι υπηρεσίες της Επιτροπής δέχθηκαν ότι επήλθαν σημαντικές βελτιώσεις του συστήματος από τον Μάιο του 1995, αλλά ότι αυτές ασκούσαν επιρροή μόνο στις αποσύρσεις προϊόντων κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας, ήτοι το 1995/1996. Η διόρθωση για το οικονομικό έτος 1995, στο πλαίσιο της περιόδου εμπορίας 1994/1995, αντικατοπτρίζει το γεγονός αυτό, ενώ η περιορισμένη διόρθωση για το οικονομικό έτος 1996 λαμβάνει, μεταξύ άλλων, υπόψη τις βελτιώσεις που σημειώθηκαν.

Επιχειρήματα των διαδίκων

48 Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει, πρώτον, ότι οι διορθώσεις της Επιτροπής στηρίζονται σε εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Επισημαίνει ότι, απαντώντας σε επιστολή της Επιτροπής της 12ης Οκτωβρίου 1994 με την οποία η τελευταία την πληροφόρησε ότι επρόκειτο να επιβάλει διόρθωση της τάξεως του 50 % επί των δαπανών που αφορούσαν τις αποσύρσεις ροδακίνων και νεκταρινιών για το οικονομικό έτος 1994, καθώς και να επεκτείνει τη διόρθωση αυτή στα οικονομικά έτη 1992 και 1993, αν δεν λαμβάνονταν εντός του πρώτου εξαμήνου του 1995 δραστικά μέτρα για την εξυγίανση του εν λόγω τομέα, ανακοίνωσε στην Επιτροπή, την 1η Νοεμβρίου 1994, σειρά μέτρων που είχαν ληφθεί το 1994 για τη βελτίωση του συστήματος αποσύρσεως και των οργανώσεων των παραγωγών. Ενόψει αυτών ακριβώς των μέτρων, η Επιτροπή, με έγγραφο της 13ης Δεκεμβρίου 1995, ήρε τις επιφυλάξεις της όσον αφορά τα οικονομικά έτη 1992 και 1993 και μείωσε τη δημοσιονομική διόρθωση στο 10 % των δαπανών. Ωστόσο, μολονότι όλα τα εν λόγω μέτρα ελήφθησαν και παρήγαγαν απτά αποτελέσματα κατά την περίοδο εμπορίας 1994, η Επιτροπή όχι μόνον ενέμεινε στη δημοσιονομική διόρθωση για το οικονομικό έτος 1994, αλλά επέβαλε την ίδια διόρθωση και για το οικονομικό έτος 1995, παρόλο που κατά το έτος αυτό το σύστημα λειτούργησε άψογα, εξασφαλίζοντας την κανονικότητα των πληρωμών προς τους πραγματικούς δικαιούχους.

49 Δεύτερον, η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπερέβη τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 729/70, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό

(ΕΚ) 1287/95 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 1995 (ΕΕ L 125, σ. 1, στο εξής: τροποποιηθείς κανονισμός 729/70). Συναφώς, υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι, όταν η Επιτροπή εφαρμόζει κατ' αποκοπήν διορθώσεις βάσει της εκθέσεως Belle, οφείλει να το πράττει με φειδώ, δεδομένου ότι διόρθωση 10 % δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση που υφίσταται υψηλός κίνδυνος εκτεταμένων απωλειών για το ΕΓΤΠΕ. Υποστηρίζει, ακολούθως, ότι η Επιτροπή υποχρεούται, όταν προβαίνει σε διόρθωση των δηλωθεισών δαπανών, να λαμβάνει υπόψη της τη φύση και τη σοβαρότητα της παραβάσεως καθώς και της οικονομικής ζημίας που προξενήθηκε στην Κοινότητα. Ισχυρίζεται, τέλος, ότι, όσον αφορά τα πορτοκάλια, η έρευνα της Επιτροπής αφορούσε έναν και μοναδικό νομό από τους 52 συνολικά νομούς της ελληνικής επικράτειας, για δε τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια αφορούσε μόνο 2 νομούς. Επιπλέον, στους δύο αυτούς νομούς, η Επιτροπή εξέτασε περιορισμένο αριθμό οργανώσεων παραγωγών, τις οποίες είχαν προηγουμένως ελέγξει οι ελληνικές αρχές και είχαν διαπιστώσει ορισμένες αδυναμίες στην εφαρμογή της νομοθεσίας. Επομένως, ο έλεγχος αυτός δεν ήταν αντιπροσωπευτικός.

50 Τρίτον, όσον αφορά τη λειτουργία των οργανώσεων παραγωγών, η Ελληνική Κυβέρνηση αναφέρει ότι σε όλους τους υπηρεσιακούς παράγοντες που είναι επιφορτισμένοι με τους ελέγχους της διαχειρίσεως της αγοράς των οπωροκηπευτικών δόθηκαν οι απαραίτητες οδηγίες για την ορθή και αποτελεσματική οργάνωση των εν λόγω ελέγχων. Οι οδηγίες αυτές αφορούσαν τον ποιοτικό έλεγχο, την εύρυθμη λειτουργία των οργανώσεων παραγωγών και την κανονική διαδικασία αποσύρσεως και δωρεάν διανομής. Το Υπουργείο Γεωργίας έδωσε επίσης οδηγίες όσον αφορά την αναγνώριση, τη δομή και τη λειτουργία ορισμένων οργανώσεων παραγωγών. Επιπλέον, δημιουργήθηκε μηχανογραφημένο μητρώο των μελών των οργανώσεων παραγωγών, ώστε να ελέγχεται ευκολότερα η παραγωγική και εμπορική δραστηριότητά τους.

51 Τέταρτον, όσον αφορά τον ισχυρισμό περί απουσίας τεχνικών εγκαταστάσεων και ταμείου παρεμβάσεως, η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1035/72 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1972, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/007, σ. 250), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 985/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 1984 (ΕΕ L 103, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1035/72), δεν απαιτεί να διαθέτουν οι οργανώσεις παραγωγών ιδιόκτητες τεχνικές εγκαταστάσεις, οπότε δεν χωρεί άρνηση αναγνωρίσεως των οργανώσεων παραγωγών οι οποίες μισθώνουν τις εν λόγω

εγκαταστάσεις. Ο ίδιος αυτός κανονισμός δεν αναφέρει, εξάλλου, συγκεκριμένο όριο για τα έσοδα του ταμείου παρεμβάσεως και, ως εκ τούτου, το γεγονός και μόνον ότι ορισμένα ταμεία δεν διαθέτουν τα αναγκαία κεφάλαια για την κάλυψη των πραγματοποιουμένων αποσύρσεων δεν είναι ικανό να επηρεάσει την κανονικότητα της αναγνωρίσεως των οικείων οργανώσεων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

52 Πρέπει να σημειωθεί, αφενός, ότι το άρθρο 13 του κανονισμού 1035/72 προβλέπει τη σύσταση, με πρωτοβουλία των παραγωγών οπωροκηπευτικών, οργανώσεων παραγωγών με σκοπό την προώθηση της συγκεντρώσεως της προσφοράς και της ομαλής διαμορφώσεως των τιμών στο στάδιο της παραγωγής για ένα ή περισσότερα από τα προϊόντα που αφορά ο εν λόγω κανονισμός, καθώς και τη διάθεση στους παραγωγούς μέλη της οργανώσεως των καταλλήλων τεχνικών μέσων για τη συσκευασία και την εμπορία των οικείων προϊόντων.

53 Σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1035/72, τα κράτη μέλη μπορούν να αναγνωρίσουν τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις μόνον εφόσον παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις ως προς τη διάρκεια και την αποτελεσματικότητα της δράσεώς τους, ιδίως όσον αφορά την αποστολή για την οποία έχουν συσταθεί, και εφόσον τηρούν, από την ημερομηνία της αναγνωρίσεώς τους, ειδική λογιστική για τις δραστηριότητες που αποτελούν αντικείμενο της αναγνωρίσεως. Συνεπώς, το κράτος μέλος οφείλει να αρνηθεί, ή ακόμα και να ανακαλέσει, την αναγνώριση κάθε οργανώσεως παραγωγών η οποία, παραδείγματος χάρη, δεν διαθέτει τα κατάλληλα τεχνικά μέσα για τη συσκευασία και την εμπορία των σχετικών προϊόντων (προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 44).

54 Πρέπει, αφετέρου, να υπομνησθεί ότι, για τους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 12 της παρούσας αποφάσεως, στο κράτος μέλος εναπόκειται να αποδείξει το ανακριβές των ισχυρισμών της Επιτροπής. Εν προκειμένω, όμως, η Ελληνική Κυβέρνηση

περιορίζεται να αναφέρει πολύ γενικά ότι η Επιτροπή κακώς επέβαλε για το οικονομικό έτος 1995 την ίδια δημοσιονομική διόρθωση με αυτή που επέβαλε για το οικονομικό έτος 1994, χωρίς να προσκομίζει κανένα συγκεκριμένο αποδεικτικό στοιχείο προς αμφισβήτηση της ακρίβειας των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη η Επιτροπή όσον αφορά τις παρατυπίες κατά την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών.

55 Όσον αφορά το ζήτημα από ποιο οικονομικό έτος έπρεπε να ληφθούν υπόψη τα μέτρα που έλαβε στον τομέα αυτό η Ελληνική Κυβέρνηση, πρέπει να τονιστεί ότι η εν λόγω κυβέρνηση ουδέν αποδεικτικό στοιχείο προσκόμισε για να ανατρέψει τη διαπίστωση των υπηρεσιών της Επιτροπής ότι οι βελτιώσεις του συστήματος επήλθαν μόλις από τον Μάιο του 1995. Επιπλέον, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια συγκομίζονται από τον Ιούνιο έως το Σεπτέμβριο και οι πληρωμές για τις αποσύρσεις που διενεργούνται κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου πραγματοποιούνται μετά τον Νοέμβριο. Επομένως, όπως επισήμανε η Επιτροπή, δεδομένου ότι ένα οικονομικό έτος περιλαμβάνει τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν από τις 16 Οκτωβρίου του προηγούμενου έτους μέχρι τις 15 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, οι εν λόγω βελτιώσεις δεν μπορούσαν να επηρεάσουν τη διαδικασία εκκαθαρίσεως για το οικονομικό έτος 1995. Αντιθέτως, όσον αφορά το οικονομικό έτος 1996, από το συμπλήρωμα της συνοπτικής εκθέσως του 1995 προκύπτει ότι για τον υπολογισμό της δημοσιονομικής διορθώσεως λαμβάνονται υπόψη οι βελτιώσεις αυτές.

56 Όσον αφορά τη διαφορετική εκτίμηση σε σχέση με τις δημοσιονομικές διορθώσεις που επιβλήθηκαν για τα οικονομικά έτη 1992 και 1993, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, αν η Επιτροπή δεν προέβη στην οφειλόμενη διόρθωση κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, αλλά ανέχθηκε τις παρατυπίες για λόγους επιεικείας, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν αποκτά κανένα δικαίωμα να απαιτήσει την ίδια αντιμετώπιση για τις παρατυπίες του επόμενου οικονομικού έτους βάσει της αρχής της ασφαλείας δικαίου ή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (βλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1993, C-55/91, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-4813, σκέψη 67). Όπως προκύπτει από τη σκέψη 46 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Ελλάδα κατά Επιτροπής, η εκ μέρους της Επιτροπής άρση των επιφυλάξεων που διατυπώθηκαν όσον αφορά τις δαπάνες τις οποίες η Ελληνική Δημοκρατία πραγματοποίησε κατά τα οικονομικά έτη 1992 και 1993 ουδόλως σημαίνει ότι η διατήρηση της διορθώσεως για το οικονομικό έτος 1994 και η επιβολή της ίδιας διορθώσεως για το οικονομικό έτος 1995 δεν είναι δικαιολογημένες. Αντι-

θέτως, τα — μη αμφισβητηθέντα εκ μέρους της Ελληνικής Δημοκρατίας — αποτελέσματα των ερευνών που διεξήγαγε η Επιτροπή στις οργανώσεις παραγωγών συνιστούν, όπως προκύπτει από τη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, επαρκή προς τούτο δικαιολογία.

57 Όσον αφορά τις διαπιστωθείσες από την Επιτροπή παρατυπίες σχετικά με την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών, πρέπει να σημειωθεί ότι, αναμφισβήτητα, οι παρατυπίες αυτές ήταν αρκετά σοβαρές. Συγκεκριμένα, όπως ορθά παρατήρησε η Επιτροπή, τόσο στον τομέα των ροδακίνων και των νεκταρινιών όσο και στον τομέα των εσπεριδοειδών, πολλές από τις ελεγχθείσες οργανώσεις δεν διέθεταν ούτε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις ούτε μισθωμένες εγκαταστάσεις για τη συσκευασία και την εμπορία της παραγωγής των μελών τους και δεν διέθεταν ταμείο παρεμβάσεως για τη χρηματοδότηση των αποσύρσεων ορισμένων προϊόντων. Όπως, όμως, ήδη επισημάνθηκε στη σκέψη 54 της παρούσας αποφάσεως, η Ελληνική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς αμφισβήτηση της ακρίβειας των διαπιστώσεων αυτών.

58 Όσον αφορά την αντιπροσωπευτικότητα των ελέγχων που πραγματοποίησε η Επιτροπή, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως υποστήριξε η Επιτροπή χωρίς να αντικρουσθεί από την Ελληνική Κυβέρνηση, οι έλεγχοι αυτοί αφορούσαν, για τον τομέα των ροδακίνων και των νεκταρινιών, το σύνολο των οργανώσεων παραγωγών που εδρεύουν στους Νομούς Πέλλας και Ημαθίας και αντιπροσωπεύουν το 95 % της παραγωγής και το 93,5 % των συναφών αντισταθμιστικών πληρωμών. Στον τομέα των εσπεριδοειδών, οι έλεγχοι διεξήχθησαν στους Νομούς Αργολίδας, Άρτας και Λακωνίας, για την παραγωγή των οποίων πραγματοποιήθηκε το 74 % των αντισταθμιστικών πληρωμών. Δεδομένων των αριθμητικών αυτών στοιχείων, δεν μπορούν βασίμως να αμφισβητηθούν η αντιπροσωπευτικότητα των ελέγχων που πραγματοποίησε η Επιτροπή και η έκταση των παρατυπιών (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 52).

59 Επίσης, το γεγονός και μόνον ότι, στο πλαίσιο δεύτερης έρευνας στον Νομό Πέλλας, η Επιτροπή έλεγξε μόνον οργανώσεις των οποίων την αναγνώριση είχαν ήδη αμφισβητήσει οι ελληνικές αρχές ουδόλως αναιρεί τη διαπίστωση στην οποία προέβη

η Επιτροπή κατά το πέρας της έρευνας αυτής, ήτοι ότι το 48 % των εγκατεστημένων στον νομό αυτό οργανώσεων παραγωγών δεν διέθετε τεχνικές εγκαταστάσεις για την εμπορία οπωρών (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 53).

60 Επιπλέον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών προς τους υπαλλήλους που ήταν επιφορτισμένοι με τους ελέγχους που προηγούνται της αναγνωρίσεως των οργανώσεων παραγωγών και η δημιουργία μηχανογραφημένου μητρώου των μελών των οργανώσεων παραγωγών δεν εγγυώνται ότι οι αναγνωρισμένες οργανώσεις πληρούν όντως, κατά τον χρόνο της αναγνωρίσεώς τους ή μεταγενέστερα, όλα τα κριτήρια που απαιτούνται για την αναγνώριση αυτή. Συνεπώς, τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 54).

61 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί, αφενός, ότι η Επιτροπή δεν περιορίστηκε να διαπιστώσει ότι ορισμένες οργανώσεις δεν διέθεταν ιδιόκτητες τεχνικές εγκαταστάσεις, αλλά τόνισε ότι ένας μεγάλος αριθμός οργανώσεων παραγωγών δεν διέθετε «ούτε ιδιόκτητες ούτε μισθωθείσες εγκαταστάσεις» και, αφετέρου, ότι η Επιτροπή δεν διαπίστωσε ότι τα υποχρεωτικά ταμεία παρεμβάσεως είχαν ανεπαρκείς πόρους, αλλά υπογράμμισε το γεγονός ότι συχνά τα εν λόγω ταμεία ήταν ανύπαρκτα (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 55).

62 Από τις ανωτέρω σκέψεις συνάγεται ότι οι αδυναμίες που διαπίστωσαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής αφορούν τη διενέργεια ουσιωδών ελέγχων για τη διασφάλιση της κανονικότητας των σχετικών δαπανών, οπότε το θεσμικό αυτό όργανο μπορούσε ευλόγως να συμπεράνει ότι υπήρχε εν προκειμένω κίνδυνος γενικευμένων απωλειών για το ΕΓΤΠΕ (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Ελλάδα κατά Επιτροπής, σκέψη 56).

63 Κατά συνέπεια, η διόρθωση ύψους 10 % που επέβαλε η Επιτροπή επί του συνόλου των ποσών που δηλώθηκαν για τα ροδάκινα, τα νεκταρίνια καθώς και για τα εσπεριδοειδή και η διόρθωση ύψους 20 % επί των ποσών που δηλώθηκαν για τα ροδάκινα και τα νεκταρίνια στον Νομό Πέλλας δεν φαίνονται αδικαιολόγητες.

Επί των προβλημάτων σχετικά με τη δωρεάν διανομή των προϊόντων που αποσύρθηκαν από την αγορά

Συνοπτική έκθεση

64 Σύμφωνα με τη συνοπτική έκθεση του 1995, κατά την εξέταση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής του τρόπου διανομής της αποσυρθείσας παραγωγής στην Ελλάδα, εντοπίστηκαν ορισμένες αδυναμίες στις οποίες περιλαμβάνονται η μη επιλεξιμότητα ορισμένων δικαιούχων, η μη διενέργεια ελέγχων στους δικαιούχους αυτούς, η έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων στον οργανισμό πληρωμών, καθώς και η αποδοχή εξόδων συσκευασίας και διαλογής που υπερέβαιναν το πραγματικό κόστος. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να επιβάλει δημοσιονομική διόρθωση ύψους 10 % επί των δαπανών που δήλωσαν οι ελληνικές αρχές.

65 Από το συμπλήρωμα της συνοπτικής εκθέσεως του 1995 προκύπτει ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρατήρησαν ότι το όργανο συνδιαλλαγής δεν αμφισβήτησε τη διόρθωση αυτή για το οικονομικό έτος 1995 και κατέληξαν στη διατήρησή της.

66 Όσον αφορά το οικονομικό έτος 1996, για το οποίο εφαρμόστηκε η ίδια διαδικασία συνδιαλλαγής που εφαρμόστηκε και για το 1995, το όργανο συνδιαλλαγής προέβη σε διάκριση μεταξύ της διανομής σε πολύτεκνες οικογένειες και της διανομής στα σχολεία. Στην πρώτη περίπτωση, θεώρησε ότι, σύμφωνα με τα πληροφοριακά στοιχεία που προσκόμισαν οι ενδιαφερόμενοι, οι αιτιάσεις της Επιτροπής έπρεπε να θεωρηθούν βάσιμες. Αντιθέτως, όσον αφορά τη διανομή στα σχολεία, το όργανο συνδιαλλαγής έκρινε ότι η τήρηση της αρχής του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχείο α', έκτη περίπτωση, του κανονισμού 1035/72, σύμφωνα με την οποία οι ποσότητες που διανέμονται δυνάμει αυτού προστίθενται σ' αυτές που αγοράζονται υπό κανονικές συνθήκες από τα σχολικά κυλικεία, δεν ήταν τόσο σημαντική, δεδομένου ότι, στα περισσότερα ελληνικά σχολεία, δεν υπάρχουν κυλικεία. Περαιτέρω, το όργανο συνδιαλλαγής επισήμανε ότι ο νέος βασικός κανονισμός του τομέα αυτού, ήτοι ο κανονισμός (ΕΚ) 2200/96 του Συμβουλίου, της 28ης Οκτωβρίου 1996, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ L 297, σ. 1), δεν

περιελάμβανε ανάλογη αρχή. Η Επιτροπή διατήρησε την προταθείσα δημοσιονομική διόρθωση όσον αφορά τη διανομή στις πολύτεκνες οικογένειες, αλλά όχι τη διόρθωση σχετικά με τη διανομή στα σχολεία.

Επιχειρήματα των διαδίκων

67 Η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά τις πολύτεκνες οικογένειες, οι δωρεάν διανεμηθείσες ποσότητες μειώθηκαν στο ελάχιστο, αφενός, με δύο εγκυκλίους του Υπουργείου Γεωργίας, μία της 18ης Ιανουαρίου 1996 και μία της 11ης Δεκεμβρίου 1996, η πρώτη από τις οποίες κωδικοποίησε στην ουσία ό,τι ίσχυε στην πράξη, και, αφετέρου, με την τροποποίηση των συμβάσεων μεταξύ των οργανώσεων παραγωγών και των φορέων που δικαιούνταν δωρεάν διανομή.

68 Ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι επωφελήθηκαν των διανομών πολύτεκνες οικογένειες των οποίων τα τέκνα είχαν ήδη ενηλικιωθεί αφορά μεμονωμένες περιπτώσεις συντηρουμένων τέκνων που σπούδαζαν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές ή εκπλήρωναν την υποχρεωτική στρατιωτική τους θητεία.

69 Όσον αφορά τις διανομές στα σχολεία, οι οποίες είχαν ως στόχο να αποφύγουν την απόρριψη των εσπεριδοειδών στις χωματερές, συμβάδιζαν εξαρχής με το πνεύμα και τους στόχους αυτού του είδους διανομής, ήτοι πρωτίστως με την εξισορρόπηση της αγοράς των εσπεριδοειδών, καθόσον, με τη νέα οργάνωση της αγοράς που καθιέρωσε ο κανονισμός 2200/96, η Επιτροπή απάλειψε την αρχή σύμφωνα με την οποία οι ποσότητες που διανέμονται πρέπει να προστίθενται σε εκείνες που αγοράζονται κανονικά από τα σχολικά κυλικεία. Εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω αρχή δύσκολα εφαρμόζεται στην Ελλάδα, δεδομένου ότι δεν λειτουργούν καντίνες ή οργανωμένα κυλικεία σε όλα τα σχολεία.

70 Η Επιτροπή υποστηρίζει, πρώτον, ότι, βάσει της ελληνικής νομοθεσίας, μπορούν να πραγματοποιούνται διανομές υπέρ των οικογενειών που θεωρούνται «πολύτεκνες», ανεξάρτητα από το ύψος του εισοδήματός τους. Αυτή η προσέγγιση βαίνει πέραν του σκοπού της κοινοτικής διατάξεως που διέπει αυτού του είδους τη διανομή, ήτοι του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1035/72, που έγκειται, μεταξύ άλλων, στο να συνεισφέρει στη συντήρηση προσώπων που δεν διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους. Επιπλέον, ο έλεγχος τεσσάρων ενώσεων πολυτέκνων οικογενειών κατέδειξε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ενώσεις αυτές διένειμαν επίσης τα οικεία προϊόντα σε οικογένειες των οποίων τα τέκνα είχαν ήδη ενηλικιωθεί, ήδη εργάζονταν και, σε μερικές περιπτώσεις, είχαν δημιουργήσει δική τους οικογένεια. Η κατάσταση αυτή, που οδήγησε σε αδικαιολόγητη αύξηση των διανεμηθεισών ποσοτήτων, επιδεινώθηκε λόγω της ελλείψεως προκαθορισμένου ατομικού ορίου της ποσότητας που έπρεπε να κατανεμηθεί στις οικογένειες αυτές.

71 Δεύτερον, όσον αφορά τη δωρεάν διανομή στα σχολεία, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 21, παράγραφος 1, στοιχείο α', έκτη περίπτωση, του κανονισμού 1035/72, προβλέποντας την προσθήκη των διανεμόμενων ποσοτήτων στις ποσότητες που κανονικά αγοράζονται από τα σχολικά κυλικεία, απέβλεπε στη διασφάλιση ομαλής διοχετεύσεως των προϊόντων στην αγορά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

72 Εκ προοιμίου επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η συνοπτική έκθεση του 1995, το συμπλήρωμα της εκθέσεως αυτής και η τελική έκθεση του οργάνου συνδιαλλαγής δεν περιέχουν κανένα στοιχείο από το οποίο να συνάγεται ότι, όσον αφορά το οικονομικό έτος 1995, η διόρθωση σχετικά με τη δωρεάν διανομή των προϊόντων που αποσύρθηκαν από την αγορά αφορά τη διανομή στις πολύτεκνες οικογένειες και/ή στα σχολεία. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω εκθέσεις δεν αναφέρουν τους συγκεκριμένους δικαιούχους της αμφισβητούμενης διανομής.

73 Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν η προτεινόμενη διόρθωση για το οικονομικό έτος 1995 αφορά τη δωρεάν διανομή στις δύο αυτές ομάδες, επιβάλλεται, αφενός, η διαπίστωση ότι, όσον αφορά τη διανομή στις πολύτεκνες οικογένειες, οι δύο εγκύκλιοι του Υπουργείου Γεωργίας τις οποίες επικαλέστηκε η Ελληνική Κυβέρνηση εκδόθηκαν το 1996 και, ως εκ τούτου, δεν είχαν επίδραση στις δαπάνες του οικονομικού έτους 1995. Αφετέρου, όσον αφορά τις παρατυπίες που διαπίστωσε η Επιτροπή, η Ελληνική Κυβέρνηση περιορίζεται στον ισχυρισμό ότι αφορούν μεμονωμένες περιπτώσεις, χωρίς να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη των ισχυρισμών της.

74 Όσον αφορά τη δωρεάν διανομή στα σχολεία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γράμμα του άρθρου 21, παράγραφος 1, στοιχείο α', έκτη περίπτωση, του κανονισμού 1035/72, που είχε εφαρμογή για το οικονομικό έτος 1995, προβλέπει ρητά ότι τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε «οι ποσότητες που διανέμονται [στους μαθητές των σχολείων] να προστίθενται σ' αυτές που αγοράζονται υπό κανονικές συνθήκες από τα σχολικά κυλικεία».

75 Υπό τις συνθήκες αυτές, η δημοσιονομική διόρθωση ύψους 10 % που επέβαλε η Επιτροπή για προβλήματα σχετικά με τη δωρεάν διανομή προϊόντων που αποσύρθηκαν από την αγορά στον τομέα των οπωροκηπευτικών δεν μπορεί να αμφισβητηθεί.

Επί της κατά χρόνο αναρμοδιότητας της Επιτροπής

Επιχειρήματα των διαδίκων

76 Η Ελληνική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, κατά παράβαση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του τροποποιηθέντος κανονισμού 729/70 και του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1663/95 της Επιτροπής, της 7ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού 729/70 όσον αφορά τη

διαδικασία για την εκκαθάριση των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ L 158, σ. 6), με την απόφαση 1999/596 επιβάλλει ορισμένες διορθώσεις που αφορούν δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από τους 24 μήνες που προηγήθηκαν της γραπτής ανακοινώσεως των πορισμάτων της. Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθούν άκυρες οι εν λόγω διορθώσεις, ιδίως όσον αφορά τον τομέα των οπωροκηπευτικών.

77 Η Επιτροπή απαντά ότι η γραπτή ανακοίνωση που προβλέπει το άρθρο 8 του κανονισμού 1663/95 είναι υποχρεωτική από το οικονομικό έτος 1996. Εν πάση περιπτώσει, για το οικονομικό έτος 1995, η Επιτροπή ανακοίνωσε στις ελληνικές αρχές, με έγγραφο της 8ης Ιουλίου 1996, τα αποτελέσματα των επιτόπιων ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν από 23 έως 26 Ιανουαρίου 1996, καθώς και τα πορίσματα των εργασιών ελέγχου. Στο έγγραφο αυτό ανέφερε, επίσης, ότι οι τυχόν χρηματοοικονομικές επιπτώσεις που θα προέκυπταν από τις προαναφερθείσες διαπιστώσεις θα εκτιμούνταν μετά τη λήψη απαντήσεως στο έγγραφο αυτό. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω δαπάνες πραγματοποιήθηκαν κατά τους 24 μήνες που προηγήθηκαν της γραπτής ανακοινώσεως των αποτελεσμάτων των εν λόγω ελέγχων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

78 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του τροποποιηθέντος κανονισμού 729/70 προβλέπει ότι «η απόρριψη χρηματοδότησης δεν μπορεί να αφορά δαπάνες προγενέστερες του τελευταίου 24μήνου πριν από τη γραπτή ανακοίνωση της Επιτροπής στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος των αποτελεσμάτων αυτών των εξακριβώσεων».

79 Έστω και αν ο κανονισμός 1287/95, με τον οποίο προστέθηκε η διάταξη αυτή στον κανονισμό 729/70, εφαρμόζεται κατ' αρχήν, κατά το άρθρο του 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, μόνον από το οικονομικό έτος που αρχίζει στις 16 Οκτωβρίου 1995, το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 1287/95 προβλέπει ότι οι απορρίψεις

χρηματοδοτήσεως στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του τροποποιηθέντος κανονισμού 729/70 δεν μπορούν να αφορούν τις δαπάνες που δηλώθηκαν για οικονομικά έτη προγενέστερα της 16ης Οκτωβρίου 1992, υπό την επιφύλαξη όμως των αποφάσεων εκκαθαρίσεως που αφορούν οικονομικό έτος προγενέστερο της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 1287/95.

80 Με την απόφασή του της 6ης Μαρτίου 2001, C-278/98, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. I-1501, σκέψη 82), το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, για την αποτελεσματική ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 1287/95, η διαδικασία διορθώσεως πρέπει να θεωρηθεί εφαρμοστέα στα οικονομικά έτη που έπονται της 16ης Οκτωβρίου 1992 και δεν αποτέλεσαν αντικείμενο αποφάσεως εκκαθαρίσεως πριν από την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού.

81 Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, για την εκκαθάριση των λογαριασμών του οικονομικού έτους 1995, η Επιτροπή έπρεπε να εφαρμόσει τη διαδικασία του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του τροποποιηθέντος κανονισμού 729/70.

82 Αντιθέτως, από το άρθρο 10 του κανονισμού 1663/95 προκύπτει ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, το οποίο διευκρινίζει, μεταξύ άλλων, το περιεχόμενο της γραπτής ανακοινώσεως που η Επιτροπή διαβίβασε στο οικείο κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του τροποποιηθέντος κανονισμού 729/70, τυγχάνει εφαρμογής μόνον από το οικονομικό έτος που αρχίζει στις 16 Οκτωβρίου 1995, ήτοι από το οικονομικό έτος 1996.

83 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν οι δημοσιονομικές διορθώσεις που επέβαλε η απόφαση 1999/596 και που αποτελούν αντικείμενο της υπό κρίση προσφυγής αφορούν δαπάνες προγενέστερες του τελευταίου 24μήνου που προηγήθηκε της γραπτής ανακοινώσεως της Επιτροπής προς την Ελληνική Δημοκρατία σχετικά με τα αποτελέσματα αυτών των εξακριβώσεων.

84 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δικογραφία περιέχει ορισμένες ενδείξεις, μεταξύ άλλων το έγγραφο της 8ης Ιουλίου 1996 που επικαλέστηκε η Επιτροπή και τα έγγραφα που αναφέρει ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 96 έως 98 των προτάσεών του, προς απόδειξη του ότι η Επιτροπή ανακοίνωσε πράγματι εγγράφως τα πορίσματα των ελέγχων της πριν από τη λήξη της προθεσμίας των 24 μηνών. Δεδομένου ότι η Ελληνική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο και καμία ένδειξη ικανή να ανατρέψει το συμπέρασμα αυτό, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που υπείχε από το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πέμπτο εδάφιο, του τροποποιηθέντος κανονισμού 729/70.

85 Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως που αφορά την κατά χρόνο αναρμοδιότητα της Επιτροπής δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

86 Επειδή κανένας από τους λόγους ακυρώσεως που προέβαλε η Ελληνική Κυβέρνηση δεν έγινε δεκτός, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

87 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί η Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα, η δε Ελληνική Δημοκρατία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Ελληνική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Jann von Bahr Edward

La Pergola Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 6 Δεκεμβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

P. Jann